

Bijeenkomst armoedebeloid 10 april 2014

Aanwezige vrijwilligersorganisaties: Cliëntenraad WWB, Seniorenraad, Cliëntenraad Integraal Gehandicaptenbeleid Wijchen, Voedselbank Wijchen e.o., Vincentiusvereniging Wijchen, Diaconie, Charitas, Stichting Leergeld 2stromenland, KBO Kring, FNV.

Aanwezige professionele organisaties: Talis, Kans en Kleur, Vluchtelingenwerk.

Van de gemeente Wijchen: wethouder Rob Engels, toekomstig wethouder Agnes Schaap, beleidsmedewerkers Lies Beekmans en Huub van Nijnatten, consultants van Vraagwijzer Margret Koper en Soenita Bhageloe.

Afgemeld: KBO (ouderenadviseurs), MEER Welzijn Wijchen, Maaswaal College.

Afwezig zonder kennisgeving: NIM, Procollege, VZOG.

Verslag: Riekie Dibbets – van Valburg, gemeente Wijchen.

1. Opening en welkom door wethouder Rob Engels.

Aanleiding

Onlangs heeft gemeente Wijchen op verzoek van de gemeenteraad het armoedebeloid dat in de afgelopen jaren is gevoerd in beeld gebracht in de "Armoedemonitor 2014". Daarnaast heeft het Rijk eind 2013 geld beschikbaar gesteld aan gemeenten met het verzoek dit te besteden aan bestrijding van armoede (met name in minima-huishoudens met kinderen) en schuldhelpverlening. Voor Wijchen is dit in 2014 een bedrag van € 114.000,- dat naar 2017 oploopt tot € 165.000,-. De staatssecretaris ziet graag dat gemeenten in overleg met betrokken organisaties bezien hoe dit geld het beste kan worden besteed.

Doel van deze bijeenkomst

De gemeente wil graag in gesprek met de genodigde organisaties over waar inkomensondersteuning het hardst nodig is en het best tot zijn recht komt. Dit naar aanleiding van (de conclusies uit) de Armoedemonitor 2014. De aanwezigen wordt verzocht vanuit hun expertise mee te denken over hoe het armoedebeloid het meest optimaal aansluit bij de Wijchense problematiek.

Tijdplan

Het is de bedoeling dat in juni 2014 een beslisnota wordt voorgelegd aan de raad met daarin mogelijke aanpassingen in het armoedebeloid.

2. Voorstelronde

3. Toelichting armoedemonitor door Huub van Nijnatten. Een hand-out van de presentatie is bij dit verslag gevoegd. De presentatie is in feite een korte samenvatting van de Armoedemonitor.

[sheet 4 – Plaats inkomensondersteuning] Het uitgangspunt voor het minimabeleid is de bijzondere bijstand. Ander punt is dat minimabeleid geen inkomensbeleid mag zijn. De bijzondere bijstand is voor kosten die niet tot de algemeen noodzakelijke kosten voor levensonderhoud horen.

De bijzondere bijstand is toegespitst op een aantal regelingen. Dit is gedaan voor de klant zodat het helder is waar hij recht op heeft en voor de consultants zodat zij eenvoudig bepaalde groepsriteria kunnen checken.

Daarnaast bestaat er de schuldhelpverlening – dat is geen verstrekking maar hulp. Voedsel en kleding zijn algemeen noodzakelijke kosten die vallen onder de algemene bijstand.

Vraag: is er vanuit de gemeente voldoende openheid en voorlichting over dit soort regelingen?

Antwoord: voorlichting gebeurt via de Wegwijs, de website www.wijchen.nl en 'bereken

uw recht' <https://www.berekenuwrechtplus.nl/nibud2.php>

Wanneer iemand een voorziening toegekend heeft gekregen en dus bij de gemeente bekend is, wordt die geïnformeerd door middel van folders en/of brieven wanneer dat aan de orde is.

De groep mensen die een inkomen op bijstand niveau heeft, maar geen bijstandsuitkering, is bij de gemeente niet bekend en kan dus niet gericht geïnformeerd worden.

[sheet 5 – Kenmerken van de regelingen] Bij de incidentele bijzondere bijstand is de kostensoort "inrichtingskosten" een van de grotere/.

[sheet 6 – Gebruik van de regelingen] Wat opvalt bij het gebruik van de regelingen is de enorme stijging van kosten van bewindvoering.

Naar aanleiding van een vraag licht Huub de Geld-terug-regeling toe. Wie langer dan 3 jaar een inkomen op 110% van het bijstand niveau heeft, komt hiervoor in aanmerking. Deze regeling biedt mensen met een minimum inkomen extra financiële ruimte om te (blijven) sporten, cursussen te volgen, lid te zijn van de bibliotheek of een vereniging, een abonnement te nemen op een krant of tijdschrift of om op een andere manier actief en betrokken te blijven binnen de samenleving.

De bijdrage is € 100 per gezinslid.

Als de aanvraag wordt toegekend, dan ontvangt men vervolgens een declaratieformulier. Levert men dit declaratieformulier in met betalingsbewijzen van gemaakte kosten die binnen de geld-terug-regeling vallen, dan wordt het totale bedrag voor het hele gezin ineens overgemaakt. Per gezin hoeven slechts bonnen of betalingsbewijzen in te leveren ter hoogte van €25,00. Men kan de bonnen ook gelijktijdig met het aanvraagformulier inleveren. De bijdrage wordt dan gelijk overgemaakt worden bij de afhandeling van de aanvraag.

Voorfinanciering door de klant, wat vanuit de organisaties wordt aangedragen als probleem, is dus nauwelijks aan de orde (maximaal € 25).

Wie de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt en een laag inkomen (<110% bijstandsnorm; duur waarop men op deze inkomensgrens leeft is geen criterium) heeft, hoeft **geen** bonnen of betalingsbewijzen in te leveren. Hij/zij krijgt de bijdrage automatisch overgemaakt als een aanvraag is gedaan en het recht is vastgesteld.

Voor de geld-terug-regeling geldt een vermogens- en een inkomenstoets.

Niet op de sheets, maar wel een optie voor mensen met een laag inkomen: kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Voor alle regelingen geldt dat ze niet automatisch worden toegepast, maar dat men ze zelf moet aanvragen; indien men eerder een regeling toegekend heeft gekregen, ontvangt men van de gemeente in brief waarin aan de regeling wordt herinnerd.

[Sheet 7 Ontwikkelingen over de jaren]

Vraag: vraagt iedere rechthebbende aan? Antwoord: het bereik lijkt af te nemen.

Vraag: Hoe bereikt de gemeente mensen die geen (bijzondere) bijstand hebben maar wel een inkomen beneden de 110% van de norm? Antwoord: deze mensen kunnen we slechts bereiken via algemene communicatiekanalen (Wegwijs, website), intermediairs op onze regelingen te wijzen (bijvoorbeeld KBO Ouderenadviseurs) en door het aanschrijven van mensen die een regeling hebben aangevraagd (ook dus als zij geen algemene bijstand ontvangen).

Aangegeven wordt vanuit de organisaties voor ouderen dat veel ouderen onbekend zijn met de regelingen. Men stelt dat de gemeente Wijchen hier aandacht voor zou moeten hebben.

Vanuit de St. Leergeld wordt opgemerkt dat uit een gesprek met de staatssecretaris Kleinsma is gebleken dat gemeenten geen beleid voeren op het thema voorlichting.

Wethouder Engels reageert dat Wijchen dat wel doet. En – heel belangrijk – dat alle geld

dat voor het armoedebelief is geormerkt, daar ook aan wordt besteed.

Vanuit Talis wordt opgemerkt dat ook de maatschappelijke organisaties een taak in deze hebben en hun klanten kunnen voorlichten. Voor zover ze over de informatie beschikken tenminste.

Vanuit de cliëntenraad WWB wordt beaamd dat de onbekendheid met de verschillende regelingen bij de mensen groot is. Ook is hen opgevallen dat men minder deelneemt aan de aanvullende ziektekostenverzekering omdat men dat eenvoudigweg niet meer kan betalen.

Huub schat in dat het bereik zo'n 60% bedraagt. Dat kan altijd beter. Op de vraag waarom men geen beroep doet op de regelingen wordt vanuit de vergadering genoemd: schaamte, te veel gedoe en onbekendheid.

[Sheet 8 Huishoudens en kinderen] Vanuit de St. Leergeld wordt aangegeven dat de St. Leergeld een inkomensgrens van 120% hanteert. Op hen is een beroep gedaan door 118 kinderen in de leeftijd tussen 4 en 12 jaar en 49 kinderen ouder dan 12 jaar. Daar is de ervaring dat de inkomens tussen 110-120% relatief weinig aanvragen. Maar wanneer ze iets aanvragen, gaat het om schrijnende gevallen. Gezinnen die geen uitkering hebben, maar waar bijv. 2 inkomens waren en een hoge hypotheek, die nu te maken krijgen met ontslag en/of echtscheiding en een onverkoopbaar huis.

Huub geeft aan dat de gemeente 3 jaar geleden de inkomensgrens van 120% (2.000 gezinnen) verlaagd heeft naar 110% (1.600 huishoudens) en dat dat toch aanzienlijk scheelde in de kosten.

Op basis van gegevens uit 2011 (de meest recente) zitten in Wijchen naar schatting 1.000 huishoudens op een inkomen van 100% van het bijstandsniveau.

[Sheet 9 Hoofdpunten armoedemonitor]

Punt 3. Minder uitval schuldhelpverlening – al in het begin van de procedure wordt de motivatie van de klant getoetst. Alleen wie goed gemotiveerd is, wordt geholpen en kennelijk heeft dat effect.

4. Vragen en opmerkingen

- Pag. 16 Armoedemonitor – budgetbeheer. Is budgetbeheer niet het paard achter de wagen spannen? M.a.w. moet mensen niet eerst geleerd te worden om met geld om te gaan alvorens over te gaan tot budgetbeheer?
Mevrouw Koper (consulent Vraagwijzer) reageert dat bij lang niet iedereen de oorzaak ligt in het feit dat iemand niet met geld kan omgaan. Bij de intake wordt eerst gekeken wat iemand zelf aan kan en of hij het kan leren. Als dat er echt niet in zit, komt budgetbeheer in beeld.
- Krijgt armoedebelief nog een relatie met de op handen zijnde transitie?
Wethouder Engels reageert dat sprake zal zijn van integraal beleid. Keukentafelgesprekken en sociale wijkteams zijn middelen om tot het werkelijke probleem te komen en te kijken welke hulp noodzakelijk is. De kracht zit bij de mensen zelf. Sociale wijkteams zullen een belangrijke rol spelen bij communicatie en voorlichting.
- Opgemerkt wordt dat de gemeente niet aan inkomenspolitiek mag doen. Gemeenten kunnen alleen hulp bieden op specifieke punten, terwijl de pijn zit in algemene punten zoals de hoogte van de uitkering.
Huub reageert dat de normen bepaald zijn door landelijke wetgeving. Hij snapt de opmerking, maar wet is wet.
- In bijlage 1 wordt aangegeven hoe rond te komen met een uitkering. Maar dat is een ideaalplaatje dat niet overeenkomt met de werkelijkheid.
Met name mensen met een uitkering die chronisch ziek zijn, zakken weg in financiële problemen o.a. door het hoge eigen risico. Er hoeft maar iets te gebeuren of het gaat fout door cumulatie aan kosten. Een zorgwekkende ontwikkeling.
En dat terwijl de medische kosten uit het armoedebelief zijn weggelaten.
Mevrouw Bhageloe van Vraagwijzer beaamt dat, zij ziet dat in haar dagelijkse werkpriktijk. Waarop wethouder Engels informeert hoe Vraagwijzer hier mee omgaat.

Mevrouw Koper reageert dat bijzondere bijstand hier niet voor aangewend kan worden. Chronisch zieken zijn aangewezen op hun aanvullende verzekering. Maar juist daar bezuinigt men op. Er komt hierdoor een tweedeling in de zorg en dat vindt zij een ernstige zaak.

- Pijnpunten zijn brillen, fysiotherapie, tandarts. Ook al is men aanvullend verzekerd, dan nog is er vaak sprake van een eigen bijdrage.
Wens: regelingen uitbreiden met een tegemoetkoming medische kosten. In de aanloop daar naar toe zou de bijdrage voor de aanvullende verzekering verhoogd moeten worden, zodat meer mensen zich aanvullend verzekeren.
- Van de kant van Vluchtelingenwerk wordt verzocht om legeskosten te vergoeden via de bijzondere bijstand.
Mevrouw Koper (Vraagwijzer) licht toe: leges voor verlenging van een verblijfsvergunning worden al vergoed. Kosten voor naturalisatie niet.
- Eveneens van de zijde van Vluchtelingenwerk komt de opmerking dat jongeren beneden de 23 jaar die geen volledige uitkering krijgen, vaak in de problemen komen. Vanuit Talis wordt aangegeven dat er deze jongeren een aparte huurtoeslagregeling is. Zij kunnen dus huurtoeslag aanvragen.
- Geld Terug Regeling – vanuit de St. Leergeld wordt aangegeven dat het probleem hierbij is dat het geld eerst moet worden uitgegeven. Voorfinanciering dus.
Mevrouw Koper legt nog eens uit hoe het werkt. Wanneer men betaalbewijzen voor in totaal minimaal € 25 kan overleggen, is dat voldoende om per gezinslid € 100 uitbetaald te krijgen. Verdere verantwoording vindt dan niet plaats.
Mevrouw Beekmans vult aan dat een bewijs van inschrijving van bijv. een sportvereniging al voldoende is om volledig uitbetaald te worden, zonder dat er al betaling heeft plaatsgevonden.
N.a.v. deze informatie wordt nog eens ingegaan op het belang van voorlichting en duidelijke informatie.
- Concrete suggesties voor betere communicatie:
 - Via de Nieuwsbrief van de cliëntenraad WWB, dan worden alle WWB-ers bereikt.
 - Informeren van samenwerkingspartners/maatschappelijke instellingen. Dan kunnen die hun klanten weer informeren.
 - Verwijzen naar Vraagwijzer.
De ouderenadviseurs van de KBO's doen dat al. De heer Bakker vindt een compliment voor de medewerkers van Vraagwijzer op zijn plaats, zij leveren goed werk. Waarvan akte.
 - Informeer als organisaties elkaar.
 - Probeer aan schaamtegevoelens tegemoet te komen door laagdrempelig te zijn.
 - Probeer aan het bezwaar 'gedoe' tegemoet te komen door vereenvoudiging van procedures.
 - Via de periodieken van de KBO's (4 afdelingen in Wijchen). Lever als gemeente met enige regelmaat een kort en duidelijk artikeltje aan over een actueel onderwerp. Dan worden in ieder geval de 55-plussers bereikt.
 - Ook Talis laat weten een blad voor huurders te hebben en ook de parochie heeft een parochieblad.
 - De FNV houdt in Wijchen 3 spreekuren per week, dus ook via dat kanaal kan informatie worden verspreid.

Door de vertegenwoordiger van Charitas wordt opgemerkt dat er relatief weinig een beroep op hen wordt gedaan. Dus kennelijk wordt toch een groot deel van de mensen bereikt. Bij de Voedselbank merkt men dat Charitas bij hun klanten nauwelijks bekend is. Van diverse kanten wordt beaamd dat mensen tegenwoordig eerder naar Vraagwijzer gaan dan naar de kerk. Opnieuw een pluim voor Vraagwijzer!

- Is er iets bekend van armoede onder kinderen op de scholen? Vanuit het onderwijsveld wordt gereageerd dat ouders soms de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen betalen. Daarvoor is er een lijn naar Charitas en voor deelname aan OkiDoki verwijst men

daar de Vincentiusvereniging. Maar in het algemeen komen mensen niet in eerste instantie naar scholen.

- Kinderen onder de 12 jaar vallen buiten de meeste regelingen, zij zijn aangewezen op particuliere initiatieven.

Toekomstig wethouder Schaap merkt op dat je als overheid niet alles hoeft te regelen, maar dat je bepaalde zaken zeker mee kunt nemen in je voorlichting.

- Vanuit St. Leergeld heeft men de ervaring dat ook mensen die te maken krijgen met 'nieuwe armoede' (zie eerder dit verslag) onder geen enkele regeling vallen.

Voor de volledigheid wordt nog eens een rondje langs alle aanwezigen gemaakt. Dan passeren de volgende praktische punten (soms opnieuw) de revue.

- Geen leges heffen voor een verblijfsvergunning.
- Waar de CZM dekking voor biedt wordt niet vergoed uit bijzondere bijstand. Schrap deze bepaling. En verhoog de gemeentelijke bijdrage.
- Aantal mensen dat een beroep op de Voedselbank doet, stijgt en ligt nu op 92 per week.
- Vanuit Talis wordt het belang van vroeg-signalering genoemd. Probleem hierbij zijn de privacy regels.

Wethouder Engels meldt dat hierover binnenkort (mei 2014) een thema-avond wordt georganiseerd. Daar waar het noodzakelijk is (mishandeling bijv.), is het delen van informatie zelfs verplicht.

- Eveneens vanuit Talis wordt het belang van aansluiting bij de sociale wijkteams en goede samenwerking met Vraagwijzer genoemd.
- De Seniorenraad is bezig met het opstellen van een startnotitie over de oudere werkzoekende en schuldhelpverlening. Daarbij wordt ook gezocht naar preventiemiddelen om zo het noodzakelijke beroep op voorzieningen te drukken.
- Inhakend op preventie wordt genoemd dat er vroeger een cursus 'grip op de knip' was, die in een behoefte voorzorg.

Mevrouw Koper stelt dat men altijd bij Vraagwijzer terecht kan voor budgetadvies, ook als er geen schulden zijn. En als mensen problemen hebben met het voeren van een simpele administratie, dan wordt er via Humanitas een traject ingekocht. Soms wordt ook gebruikt gemaakt van de diensten van vrijwilligers van MEER Welzijn.

Eén van de aanwezigen, die ook contacten heeft met de Volksuniversiteit geeft aan dat de Volksuniversiteit bij gebleken behoefte zeker een dergelijke cursus zal willen organiseren.

- De 'nieuwe armen' vormen een grijs gebied.
- Laat mensen de regie over hun eigen leven houden, bezig blijven. Maak mensen niet afhankelijk – dat is verkeerde dienstverlening. In dit verband wordt gewezen op het misbruik van ouderen door hun 'hulpverleners'. Analooq aan de landelijke cijfers zou het in Wijchen gaan om ongeveer 1.000 ouderen.
- Goede contacten tussen sociale wijkteams en het onderwijs zijn van belang.
- Gezinnen die gebruik maken van allerlei regelingen moeten in beweging komen. Kinderen de bijstandsafhankelijkheid niet "overerven".
- Aandacht voor Wajongers, met name verstandelijk gehandicapten. De PGB's zijn al jaren hetzelfde terwijl de verzorgingskosten stijgen.
- Aandacht voor het feit dat straks meer mensen extramuraal zullen zijn. Veel van hen kunnen niet (meer) budgetteren.

Naar aanleiding hiervan kan wethouder Engels berichten dat in Wijchen geen tehuizen zullen sluiten. Wel zal er scheiding gemaakt worden tussen wonen en zorg.

- Klopt het dat het landelijk 2 miljoen extra komt voor armoedebeloid - voor Wijchen zou dan € 100.000 betekenen?

De wethouder reageert dat de meicirculaire van het Ministerie wordt afgewacht, dat heb bedrag nog niet zeker is.

De suggestie om dit geld te gebruiken voor het wegwerken van wachtlijsten bij schuldhelpverlening is niet relevant. Volgens de medewerkers van Vraagwijzer zijn er in Wijchen hiervoor nl. geen wachtlijsten.

5. De stellingen komen niet meer aan bod.

6. Afsluiting

Huub vat samen: de punten waar vanuit het minimabeleid nog naar gekeken moet worden, zijn: de aanvullende zorgverzekering en regelingen voor kinderen < 12 jaar. Verder moet gezocht worden naar goede communicatiewegen om de groep die nu niet bereikt wordt, toch te bereiken.

Vervolg: het verslag van deze bijeenkomst wordt t.z.t. samen met het raadsvoorstel, onder de aanwezigen verspreid. Op 22 mei a.s. is waarschijnlijk de informatieavond voor de raad over dit onderwerp. Wethouder Engels nodigt de aanwezigen uit daarbij aanwezig te zijn en eventueel inbreng te hebben.

Het bestaande beleid wordt vooralsnog voortgezet. Het nieuwe armoedebelief zal waarschijnlijk onderdeel uit gaan maken van de begroting voor 2015.

Armoedebeleid in Wijchen

Presentatie t.b.v. consultatie betrokken externe partijen

10 april 2014

Programma

1. Welkom
2. Voorstellen (?)
3. Toelichting armoedemonitor 2014
4. Vragen & suggesties
5. (Stellingen)
6. Afsluiting

Aanleiding en doel vandaag

- Begrotingsvergadering raad november 2013
- Extra middelen vanuit het Rijk voor armoedebeleid en schuldhulpverlening

Doel

- Ophalen ervaringen en ideeën
- Deze meewegen ten behoeve van een raadsbesluit (juni 2014)

Plaats inkomensondersteuning

- **Bijstand voor levensonderhoud**
Hiervan dienen alle algemene noodzakelijke kosten betaald te worden
- **Bijzondere bijstand**
Bijstand voor specifieke, bijzondere en noodzakelijke kosten
- **Regelingen in de bijzondere bijstand**
Bijzondere bijstand die wordt toegekend op basis van groepskenmerken
- **Schuldhulpverlening**
Trajecten (dienstverlening) met als doel schulden vrij te worden

Kenmerken van de regelingen

Regeling	Doel (groep)	Verstrekking
Langdurigheidstoeslag	Langdurig geen perspectief	€ 365,-
Duurzame gebruiksgoederen	Vervanging	Huishoudelijk apparaat
Chronisch zieken	Extra hulp chronisch zieken	€ 250,-
Indirecte studiekosten	Kinderen middelbare school	€ 375,-
PC-regeling	Kinderen middelbare school	PC & printer
Collect. Zorgverz. minima	Iedereen tot 110%	€ 6,- per mnd.
Geldterugregeling	Participatie bij > 3 jaar op 110%	€ 100,-
Incidentele bijz. bijstand	Bijzondere kosten	Variabel

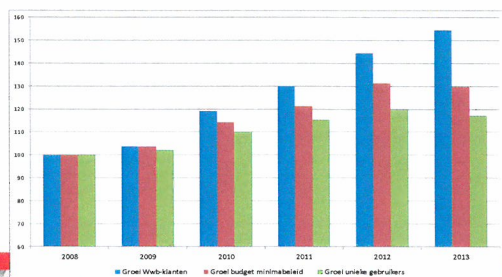

Gebruik van regelingen (2013)

Regeling	Uitgaven	Aantal
Langdurigheidstoeslag	87.528,-	203
Duurzame gebruiksgoederen	27.160,-	69
Chronisch zieken	67.038,-	234
Indirecte studiekosten	25.608,-	72
PC-regeling	13.965,-	19
Collect. Zorgverz. minima	27.662,-	386
Geldterugregeling	56.800,-	287
Incidentele bijz. bijstand	290.561,-	274
Inc. BB bewindvoering	275.393,-	244

Ontwikkelingen over de jaren

Huishoudens en kinderen

Regeling	Aantal met kind	Aantal zonder
Langdurigheidstoeslag	71	132
Duurzame gebruiksgoederen	21	48
Chronisch zieken	48	186
Indirecte studiekosten	72	-
PC-regeling	19	-
Collect. Zorgverz. minima	99	287
Geldterugregeling	106	181
Incidentele bijz. bijstand	96	178
Inc. BB bewindvoering	59	185

Hoofdpunten armoedemonitor

1. Bereik beleid vermindert
2. Niet te beïnvloeden groei van kosten voor beschermingsbewind
3. Minder uitval schuldhulpverlening
4. Beperking doelgroep (van 120% naar 110%) merkbaar

Vragen, opmerkingen, aanvullingen?